

14.6.2018

Dnro:
832/04/2018

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Asiantuntijakutsu hallintovaliokuntaan

Hallituksen esitysluonnos laeiksi rajavartiolain ja ulko-maalaislain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Hallintovaliokunta on pyytänyt Viestintävirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä HE 201/2017 vp.

Viestintävirasto on sähköisen viestinnän valvontaviranomainen. Viraston tehtäviin kuuluvat sähköisen viestinnän palveluista annetun lain¹ (917/2014) nojalla muun muassa sähköisen viestinnän luottamuksellisuuteen, radiotaajuuksien häiriöttömyyteen sekä radiolaitteiden vaatimustenmukaisuuteen liittyvien säännösten valvonta. Viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa miehittämättömän ilma-aluksen ja lennokin kulkuun puuttumista koskevan rajavartiolain muutosehdotuksen (38 a §) osalta seuraavaa:

Lausunto

Rajavartiolaitos on keskeinen toimija Suomen sisäisen turvallisuuden ylläpitämisessä. Viestintävirasto kannattaa ehdotettuja toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on vastata Suomen turvallisuusympäristön muutoksiin.

Viestinnän luottamuksellisuus

Hallituksen esityksessä rajavartiolakiin lisättäisiin rajavartiomiehelle oikeus paikantaa miehittämättömän ilma-aluksen tai lennokin kauko-ohjauspaikka lennättäjän löytämiseksi sekä tarvittaessa puuttua voimakeinoja tai teknisiä toimenpiteitä käyttäen ilma-aluksen ja lennokin kulkuun. Rajavartiomiehen tekniset toimenpiteet voivat käytännössä tarkoittaa muun muassa aluksen kauko-ohjaukseen liittyvän radioviestinnän ja sen välitystietojen sekä sijaintitietojen käsittelyä sekä tarvittaessa esimerkiksi radioviestinnän häirintää tai estämistä häirintälaitteen avulla. Radioviestinnän ja siihen liittyvien välitystietojen käsittely olisi tarpeen etenkin miehittämättömän ilma-aluksen tai lennokin kauko-ohjauspaikan selvittämiseksi.

Viestintävirasto pitää kannatettavana ja perusteltuna sitä, että viranomaiselle tarvittavista uusista toimivaltuuksista säädetään ao. viranomaista

¹ Lain nimike muuttunut 1.6.2018 (aiemmin Tietoyhteiskuntakaari).

koskevassa erityislainsäädännössä myös viestinnän luottamuksellisuuden osalta.

Miehittämättömän ilma-aluksen ja lennokin kulkuun puuttuminen teknisin keinoin

Rajavartiomiehelle ehdotetaan hallituksen esityksessä oikeutta lyhytaikaisesti kohdistaa miehittämättömään ilma-alukseen tai lennokkiin sellaisia tarpeellisia voimakeinoja ja teknisiä toimenpiteitä, joita voidaan pitää puolustettavina tilanteen kokonaisarvosteluun liittyvät seikat huomioiden. Toimenpiteitä voidaan käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka, kun tehtävän suorittamiseksi välttämättä on tarpeen, eikä toimenpiteillä saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa muulle radioviestinnälle tai yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille.

Viestintävirasto pitää hyvänä, että viranomaisten oikeudesta poiketa tietoliikenteen häirinnän kiellosta, säädetään erityislailla.

Hallituksen esityksessä on kiitettävästi huomioitu se, että ilma-aluksen tai lennokin kulkuun puuttuminen teknisin keinoin voi vaikuttaa myös muuhun radioviestintään ja että tekniset toimenpiteet tulee toteuttaa sekä ajallisesti että laajuudeltaan siten, että vaikutukset kohdistuisivat mahdollisimman tarkkaan vain haitalliseksi havaittuun toimintaan.

Lähtökohtaisesti radiohäirinnän käytön kynnys tulisi arvioida korkealle, mikäli häiriö voisi kohdistua turvallisuusradioviestintään tai radiosatelliittiliikenteen vastaanottoon (esimerkiksi GPS-vastaanotto) tai matkaviestintäajuuksiin. Radioviestinnälle aiheutetun haitan ja virkatehtävän tärkeyden suhteellisuusvertailuun vaikuttaa siten myös se, mille taajuusalueelle ja mihin radioviestintään häirintälaitteen käyttö kohdistuu. Lisäksi kuten hallituksen esityksessä on todettu, erityisesti raja-alueella radiotaajuuksien häirintä voi aiheuttaa häiriötä naapurimaiden taajuuksien käytölle.

Edellä mainittujen seikkojen johdosta on tärkeää, että teknisiä toimenpiteitä, joilla puututaan miehittämättömien ilma-alusten ja lennokkien kulkuun taajuuksien avulla, käyttää vain asianmukaisen koulutuksen saanut virkamies. Hallituksen esityksessä on huomioitu se, että teknisiä toimenpiteitä käyttäville virkamiehille annettaisiin toimivaltuuksien sekä käytettävien voimakeinojen ja teknisten toimenpiteiden käyttöä koskeva koulutus, jolla voidaan ehkäistä toimista aiheutuvaa vaaraa sivullisille sekä tarpeetonta häiriötä muille radiolaitteille tai viestintäverkon laitteille tai palveluille.

Radiolupamenettely

Kuten hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, radiolähettimien hallussapito ja käyttö edellyttää sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 39 §:n nojalla Viestintäviraston myöntämää radiolupaa, jollei samassa pykälässä toisin säädetä.

Viestintävirasto selvittää radiolupamenettelyn yhteydessä laitteen radiotekniset ominaisuudet ja varmistaa teknisin lupaehdoin, että laitteen käyttö kohdistuu vain lennätykseen liittyviin taajuuksiin aiheuttamatta tarpeetonta haittaa muulle radioviestinnälle. Viestintävirasto voi myöntää radiolupia myös radiolaitteiden (mukaan lukien häirintälaitteiden) testauskäyttöön.

Viestintävirasto korostaa lisäksi viranomaisten välisen yhteistyön merkitystä häirintälaitteiden käytön tilanteissa. Radiotaajuuksien häiriöttömyyttä koskevien Viestintäviraston valtakunnallisten valvontatehtävien hoitamiseksi olisi tärkeää, että Viestintävirasto saa tiedon tilanteista, joissa on kyse muuhun radioviestintään mahdollisesti vaikuttavasta häirintälaitteen käytöstä.

Jarno Ilme
Johtaja, Taajuushallinto

Mari Österberg
Erityisasiantuntija